

הקהל החיפאי נסחף במעגלי הריקודים בשמחה של הכנסת ספר תורה, כאשר לפתע רב השכונה, הרב מנחם מענדל קופרשטוך, הוציא כינור והחל לנגן ניגונים חסידיים שהלהיבו את הציבור ביתר שאת והוסיפו נופך רב לאירוע. רבים מבני הקהילה זקפו גבה "מהיכן הרב הנכבד המשמש כאב-בית-דין בעיר יודע לנגן בכינור? שאלו זה את זה בפליאה.

את פתרון החידה סיפק אחד ממכריו של הרב בסיפור הבא:

הוריו של הרב קופרשטוך לא זכו להפקד כמה שנים לאחר נישואיהם. באחד הימים נסעה האימא אל אדמו"ר מהר"ש וביקשה ממנו ברכה לילדים. להפתעתה בירכה הרבי בילדים והוסיף עוד כהנה וכהנה ברכות. האם הפקחית שראתה כי זו עת רצון ושערי הברכות פתוחים, הרהיבה עוז בנפשה וביקשה כי הילד שיוולד ידע גם לנגן על כינור... הרבי חייך ונתן את ברכתו.

ואכן, ברכתו של הרבי התקיימה במילואה. כעבור זמן נולד הילד שנקרא מנחם מענדל – על שם אדמו"ר הי"צמח צדק". כבר בהיותו ילד קטן ידע לנגן על כינור ופסנתר ברמה גבוהה עד שהפליא את כל שומעיו. כשבגר אף היה מלחין מנגינות והיה ידוע כיבעל תפילה מיוחד במינו.

הרב מנחם מענדל קופרשטוך נולד בשנת תרמ"ב לאביו החסיד הרב ברוך קופרשטוך שהיה חסיד ומקושר לרבתינו נשיאינו. בהגיעו לפרק 'האיש מקדשי' נשא את מרת חיה לאשה.

רוב שנותיו שימש כרב מורה הוראה, בתחילה בעיר מירגרוד שבאוקראינה ולאחר מכן בערים פוסטוב וגלובוקע בגלילות וילנא שבליטא. כשעלה ארצה כיהן כרב ואב"ד בחיפה. דמותו היתה תמירה ומראהו עשה תמיד רושם רב על כל רואיו. נאומיו שפרטו על נימי הנשמה הותירו את כל השומעים תחת רושם עז.

דממה מתוחה שררה באזור בו עמדה חופתו של מנהיג ישראל העתידי, הרבי מלך המשיח. למרות האלפים הרבים שעמדו מסביב, נשמע רק קולו של האדמו"ר מראדזין שהקריא את הכתובה. בסיום נוסח הכתובה הכריז את שמו של אחד העדים "הרב מנחם מענדל בן ברוך קופרשטוך..." • לקראת היום הבהיר י"ד כסלו, יום הנישואין של הרבי, משרטט "בית משיח" לראשונה קווים לדמותו האצילית איש האשכולות של הרב מנחם מענדל קופרשטוך ע"ה שכיהן כרב, דיין וחסיד מקושר בלב ונפש

מאת: שניאור זלמן ברגר

הענד שח

היה חסיד ומקושר בכל לבו לכ"ק אדמו"ר הרי"צ, וביניהם שררו קשרי אהבה אמיתיים, אם באמצעות מכתבים ואפילו באמצעות ביקורים הדדיים, כאשר הרבי הרי"צ ביקרו פעמיים בביתו...

לא בכדי בחר אדמו"ר הרי"צ דווקא בו להיות עד בכתובתם של כ"ק אדמו"ר מלך המשיח ובתו הרבנית חיה מושקא, בחתונה הגדולה שהתקיימה בוורשא בנוכחות עשרות רבנים וגדולי תורה ואלפי יהודים. לאחר מכן חתם כעד גם על כתובת הבת הצעירה מרת שינא הי"ד. בתו מרת רחל זילטק מחיפה מספרת: "אבא היה מקושר מאד לאדמו"ר הרי"צ ולכן בחר בו הרבי לחתום על הכתובה בחתונת שתי בנותיו האמצעית והקטנה".

על קירבת הרב קופרשטוך לבית הרבי ולרבי מה"מ עצמו, מספר הרב אפרים וולף (ימי מלך' חלק ב' עמוד 900):

"סיפר בנו של הרב מנחם מנדל קופרשטוך שמצא עצמו בברלין באותו זמן שהה שם כ"ק אדמו"ר הרי"צ (בשנת תרצ"א או תרצ"ב). כאשר חשקה נפשו של הרב קופרשטוך להיכנס ל"יחידות", ביקש מהרבי שליט"א שיצטרף אליו. הרבי ניאות ומיד החל בהכנות לקראת הכניסה ל"יחידות". בבת אחת פניו הרצינו והוא הפך לאיש אחר בעוד ההכנות הולכות ונמשכות. כאשר הרב קופרשטוך ראה את הנעשה, חלשה דעתו מפני הטורח שגרם לרבי ואמר כי אם היה יודע את אשר הוא גורם, לא היה מבקש מהרבי להתלוות אליו. הרבי שליט"א הגיב כי עתה, לאחר ההכנות, אין ברירה והוא מוכרח להיכנס..."

כ אמור, רוב ימיו שימש הרב קופרשטוך ברבנות בערים שונות. סיפר הרב דוד גולדברג ע"ה את אשר שמע מהרב קופרשטוך עצמו:

על הבמה פנה ואמר: "לומר לפניכם דברים נעימים – הדבר טוב ויפה, אלא שאין בזה מן האמת. לומר לפניכם דברים 'חדים' – הרי אינכם מוכנים לשמוע דברים שכאלה. אם כן אין בפי מלים עבורם". בזאת סיים את דבריו וירד מהבמה. אחדים מהקהל ביקשו לחזור ולעלות על הבמה "הרי משום כך קראנו לכבודו כדי שיראה לנו את הדרך הנכונה..."

חי"ך הרב קופרשטוך ואמר: "אם כן, לכו כעת לבתיכם ובערב תתקיים אסיפה בהשתתפות כל הקהל".

במהלך האסיפה שהתקיימה באותו ערב דיבר הרב קופרשטוך דברים חוצבי להבות אש אודות שמירת השבת והסביר את גודל מצות שבת ועונש מחלליה. מסתבר כי הדברים הנלהבים אלו חדרו עמוק בליבם ומני אז חזרה מנוחת השבת לבתיהם של יהודי העיר. בעקבות זאת קיבל הרב קופרשטוך על עצמו את משרת רב העיר מורגרוד.

פקם נכנס הרב קופרשטוך ליחידות אצל אדמו"ר הרי"צ. בשעת היחידות אמר לו הרבי, 'אם יציעו לך רבנות בעיר מירגרוד (בפלך פולטבה שבאוקראינה) אל תקבלנה כיון שהם מחללי שבת'. שאל הרב קופרשטוך: "אם כן, אדרבה, אשתדל ביניהם למען יפסיקו מכך". ענה לו אדמו"ר הרי"צ: "בשעה שמכניסים ברזל מלובן לתוך המים, המים מעלים בועות רותחות. אך כאשר המים מתקררים הברזל מתקשה עוד יותר מבראשונה ולכן צריך לראות שזה יפעל מהתחלה ועד הסוף". הרבי רמז בדבריו כי לכתחילה דרכו של אדם היא להתלהט לדבר מצווה אך עם הזמן הוא מתקרר ואז נעשה קר יותר מבראשונה.

רק יהודי אחד בעיר מורגרוד לא סגר את חנותו בשבת. הרב קופרשטוך ביקש לפעול בנידון כפי שהורה לו אדמו"ר הרי"צ, שאסור לתת לברזל להתקרר. הוא נהג אפוא לעבור מידי שבת על פני החנות, עד שהיהודי אכן נרמז ופנה לרב: "אנא ממך, אל תעבור בשבת דרך חנותי; אשלם לך על כך ובלבד שלא תעשה זאת..." הבין הרב כי יהודי זה בעל לב חם ורגיש ונכנס עמו בשיחה. התברר כי העסק משותף ליהודי ולגוי ומשום כך אין הוא יכול לסגור חנותו בשבת. הרב מצא עצה הגונה ובכך פתח בפניו אפשרות להפסיק כליל לעבוד בשבת מבלי להינזק.

"גודל אושרו של היהודי בלתי ניתן לתיאור" – סיפר לימים הרב קופרשטוך בעצמו. "הוא הודה מקרב לבו. ואכן, מאז לא נפתחה באותה עיר חנות יהודית בשבת".

חזר הרב קופרשטוך לביתו ושמר את הדברים בלבו. ואכן, זמן לא רב לאחר מכן הוצעה לו הרבנות בעיר מירגרוד והוא הוזמן לדבר בפני בני הקהילה בבית כנסת. כשעלה

תום על כתובת הרבי

מחנם הטהור בעד הכנסת אורחים שהראו בתנועה של חום ויראת שמים...

במשך זמן רב נמשך מאבקם של המתנגדים נגד כהונתו של הרב קופרשטוך עד שבקיץ שנת תרצ"ד בא אדמו"ר הרי"צ אל העיר גלובקע כדי לחזק את ידי הרב קופרשטוך – מחווה נדירה ביותר שמעידה על חיבתו המיוחדת של אדמו"ר הרי"צ לחסיד זה. (תיאור הביקור מובא בליקוטי דיבורים אידיש, חלק ב'; ובספר תולדות אדמו"ר הרי"צ חלק ד').

להלן קטעים תיאור אותו מסע מופלא: "בתחנות השונות שבדרך המסע חיכו על הרבי חסידים ואנ"ש וחלק מהם אף הצטרפו לנסיעה. בתחנת 'לינטופי' – ביום שני [כ"א סיון] בשעה 2 בצהרים – מקבלים את פני הרבי הרבנים החסידיים מכל הסביבה ובראשם רבה של גלובקע רבי מנחם מנדל קופרשטוך. מתחנה לתחנה מתמלאת הרכבת יותר ויותר במשלחות שבאו מעיירות שונות, והקהל משמח את עצמו בניגונים וריקודים.

" הרבי מעורר על נחיצות הרבה בהתאחדות הרבנים, השובי"ם ומנהיגי הקהילות לחיזוק עניני היהדות ודרכי ומנהגי החסידים ולהפשרת הסכסוכים השונים שבין הקהילות החסידיות. לאור התעוררות זו מתקיימת אסיפת רבנים שובי"ם ובעלי בתים, ומוקם ועד זמני שיכין ויארגן את ההתאחדות.

"ביום חמישי, כ"ד סיון, מתייצב הועד הזמני בפני הרבי, המביע בפניהם את דעתו על העבודה הנדרשת מהם: 'אני מאד שבע רצון ומודה להשי"ת על כך שקריאתי והבעת דעתי ותקוותי, על התאספותם של כבוד הרבנים, השובי"ם ובעלי בתים נכבדים, ה' עליהם יחיו ממחוז זה, לתכנן תכנית פעולה בהנוגע להחזקת הדת ולהבאת שלום בסכסוכים הקטנטנים המסוימים השוררים בערים אחדות שבמחוז זה – מצאה את ההד הנכון בלב כבוד הרבנים, השובי"ם והבעלי בתים – ועוררה שביעת רצון פנימית ורצינית שכל הרבנים השובי"ם והבעלי בתים – כולם יעמדו על הברכה – הנמצאים כעת כאורחים בגלובקע – התאספו בתור ועידה בביתו של זקן הרבנים של עדת החסידים במחוז זה רבי מנחם מענדל קופרשטוך, בה לובנו העניינים הקשורים בהתאחדות לפועל טוב בענייני חיזוק הדת, וגם נבחר ועד הפועל זמני..."

"ביום א' פרשת חוקת מבקר הרבי את הרב החסידי רבי מנחם מענדל קופרשטוך, בנוכחות גבאי בית המדרש החסידיים ובעלי בתים מחשובי העיר. הנוכחים מודים לרבי על

הרב קופרשטוך נוסע עם הרבי הרי"צ בעגלת החורף

תשובת אדמו"ר הרי"צ ל'משכיל'

סיפור שסיפר הרב קופרשטוך אודות אדמו"ר הרי"צ: הרבי הרי"צ הוזמן פעם לעיירה והתארח בביתה של אלמנה. במהלך הביקור ביקשה האלמנה מבנה שירד מהדרך והפך ל'משכיל' – שיכנס לחדרו של הרבי כדי לקבל ממנו ברכה. הבן סירב בכל תוקף ורק לאחר הפצרות מרובות הסכים להיכנס לחדרו של הרבי.

שאלו הרבי: "אתה שומר שבת?"

"לא!" ענה הבן בעזות.

"ותפילין אתה מניח?" הוסיף הרבי להקשות.

"לא!" ענה שוב בחוצפה, "דברים אלו אינם שייכים לדורנו הם מיושנים."

"מה עבודתך?" שאל הרבי.

"מהנדס", השיב האיש.

"אם כן אספר לך סיפור ממהנדס", אמר הרבי בניחותא.

מהנדס אחד – פתח הרבי – עסק בעבודה קשה. היה עליו לתכנן תוכנית מסובכת מאד. ובכן, ישב האיש על העבודה ימים רבים עד שהצליח להוציא מתחת ידו עבודה יפה להפליא.

התכנית היתה משורטטת על גבי גיליון נייר שהיה פרוש על השולחן. המהנדס יצא מהחדר לצורך מה, והנה פרץ חתול לתוך החדר, קפץ על השולחן ותוך כדי מנוסתו הפיל את קסת הדיו על התכנית הפרושה. משנכנס המהנדס וראה את אשר קרה, נפלו פניו ונצטער צער רב. החל המהנדס לברר מי עולל לו זאת וששמע כי היה זה החתול, חייד ואמר: 'נו, אם כן אין הדבר מכאיב לי. חשבתי שהגיע לכאן מהנדס גדול ממני וכשראה את התוכנית פסל אותה לחלוטין ולכן שפך דיו על התוכנית. אך אם החתול במעל – אין הדבר מכאיב לי כלל, כי ממילא אין הוא מבין כלום..."

המשכיל שמע את הדברים והלך לדרכו. הדברים החלו לנקר במוחו 'שמה אין אני אלא כאותו חתול המבטל דברים העומדים ברומו של עולם לא בגלל הבנה יתירה, אלא רק בגלל ששכלי הוא כשל חתולי..."

ימים אחדים הסתובב המשכיל ומנוחת נפשו ניטלה ממנו. כעבור זמן נכנס לרבי וכשדמעות בעיניו ביקש דרך תשובה. סידר לו הרבי דרך לחזרה בתשובה ונעשה לבעל תשובה גמור.

משלהם. בכל עיר בה כיהן אבא ברבנות, הוא הנהיג את הקהילה ביד רמה פתח מקואות, 'חדרים' ובתי כנסת והכל ברוח חב"דית".

בגלובקע כיהן הרב קופרשטוך כרב דמתא במשך שנתיים ימים בלבד. בשנת תרצ"ד עלה לארץ הקודש בעקבות בנו הבכור גרשון ע"ה, שנסע שנה קודם לכן כדי ללמוד בארץ. הרב קופרשטוך איווה לו למושב את העיר חיפה.

בתקופה הראשונה שלו בארץ קיווה לפתוח חנות ספרים וממנה להתפרנס. על כך אנו למדים מאגרת ששלח אליו אדמו"ר הריי"צ ביום ט' באייר תרצ"ה: **"במענה למכתבו . . . בדבר שאלתו אודות עסק הספרים, מאחר שבעזרת השם יתברך הוא כלי לפרנסה צריכים להשתדל להחזיקו ודבר בעל העסק כבד מרחוק לדון בזה, השי"ת יעזור כי יהיה הכל כשורה ובמהרה יסתדר בעזה"י הכל בהסתדרות טובה בגו"ר"**.

שנה חלפה מאז שהגיע ארצה ורבני חיפה הכירו בגדלותו של הרב קופרשטוך ומינוהו לרב בשכונת הרצליה שבחיפה, ועל כך שאל את הרבי הריי"צ. בתשובה שקיבל נתן לו הרבי עידוד וזירזו לקבל את המשרה:

"נהניתי במאז דבר הצעת הרבנות בצירוף השלושה שכונות האמורים במכתבו, ויעזור השי"ת שיבוא בקרוב מהכוח אל הפועל טוב הצלחה בגשמיות וברוחניות, ובעזה"י ידיו רב לו לקרב את הבריות, ולא אפונה אשר בעתיד הקרוב הנה בעזה"י יתרבו אוהביו וידידיו כי כל אשר יכירו בהנהגותיו בדבוריו ובשיחותיו יתקרבו אליו ביותר, והשם יתברך ימלא משאלות לבבו להתעסק בתורה ועבודה מתוך הרחבה ולטעום בטעמה של ארץ

"בדרך כלל הרבי דיבר חסידות, ודבריו היו מתוקים מגדר הרגיל. אבל כל זה היה החוויר לעומת הסיפור שסיפר! – הוא היה גאון בסיפור, כל מילה היתה במקומה; הוא לא שינה או החליף מילה אחת בחברתה, וכשהרבי סיפר את הסיפור היינו כולנו "מחושמלים". רתוקים לכל מילה שהוציא מפיו.

"אני רואה כעת את הרבי לנגד עיני... אני רואה אותו עכשיו יושב ומספר את הסיפור... הרבי ישב בצד אחד של השולחן ולא הרחק ממנו ישב הרב קופרשטוך, ומסביב עמדו הכל צפופים, מקשיבים בהשתוקקות גדולה.

"וכך סיפר הרבי סיפור במשך שעה ארוכה (את הסיפור המלא ניתן לקרוא בספר "לספר מבראשית", מאת מנחם זיגלבוים ששמעו מפיו).

"אני יחי את הסיפור הזה עד עצם היום הזה. אני רואה לנגד עיני את הרבי יושב כאן, והרב קופרשטוך יושב בסמוך, והכל עומדים מסביב פעורי פה. הרבי סיפר את הסיפור בקול רם מתוק ונעים. כל מילה היתה מסודרת במקומה. הוא לא אמר מילה שלא במקומה, כמו אחד שסופר יהלומים.

"כל חי"י – מסיים ר' שלמה רפפורט את סיפורו – "לא אשכח את אותו מוצאי-שבת-קודש בשנת תרצ"ב בגליבוקע" – – –

מוסיפה ומספרת בתו של הרב קופרשטוך, מרת רחל זיולטק: "כילדה זכורות לי היטב נסיעותי התכופות של אבא אל הרבי שהתגורר באותם ימים בפולין. זכיתי גם לראות את הרבי בעת שביקר בביתנו בפוסטוב ובגלובוקע, אבל לצערי לא זכורים לי פרטים רבים, רק זאת שזכיתי להגיש לרבי אוכל בעת הביקורים המיוחדים.

"בגלובקע אבא כיהן כרב הקהילה החסידית בעוד שלקהילת המתנגדים היה רב

הכבוד והזכות הגדולה שהעניק להם בביקורו בגלובוקע, הם מודיעים לרבי החלטתם – שלזכרון טוב נוסדה בעיר ישיבה ברוחה של ישיבת יתומכי תמימים ליובאוויטש".

על אותו ביקור מוסיף ומספר מעדות ראשונה הרב שלמה הכהן רפפורט: "זה היה בשנת תרצ"ב כשהייתי בחור בן 25 ולמדתי ב"תומכי-תמימים" בוורשא: "גליבוקע היתה עיירה לא-גדולה ליד וילנא רבתי. התושבים שם היו כולם 'מתנגדים', ומובן שגם הרב המקומי היה מתנגד. בתקופה מסוימת הגיעה לעיירה קבוצת חסידים שהתיישבה במקום והם ביקשו למנות להם רב חסידי [החסידים ביקשו רב חסידי במקום הרב שעזב, וייתכן שבמשך השנים נשמת פרט זה מזכרונו של המספר – ש.ז.ב.]. כך אירע שבשנת תרצ"ב מינו בגליבוקע רב נוסף עבור חסידי חב"ד – והוא הרב מנחם-מענדל קופרשטוך.

"ההכתרה נקבעה ליום השבת וכשנודע תאריך ההכתרה, הביע הרבי הריי"צ את משאלתו לנסוע לגליבוקע לכבוד ההכתרה של הרב קופרשטוך וכדי לחזק את ידי. אני זוכר שאל הרבי הצטרפו עוד כששים-שבעים חסידים כדי לשהות עמו במשך השבת, וגם הרבי הנוכחי שהה עמנו, ואני הקטן בתוכם. אני זוכר את הרב קופרשטוך. הוא היה עילוי גדול. היתה לו הדרת פנים מרשימה מאד, ומלבד כל המעלות הוא היה גם בעל תפילה מיוחד.

"היתה זו שבת נפלאה. ראשית, הרבי אמר כמה פעמים מאמרי חסידות במשך המעט-לעת ובהם את המאמר הידוע ד"ה "יחינו מיומים". גם התפילה של הרבי היתה נפלאה ומענגת. הוא התפלל את תפילות השבת בניעימה מיוחדת ונפלאה.

"במוצאי שבת ישב הרבי על יד השולחן עם שטריימל ואמר: "היות שאנחנו בגליבוקע אז אספר סיפור שקשור לגליבוקע".

עוד על הרב קופרשטוק

מאת שמואל קראוס

ביומן כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שיל"ו משנת תרצ"ב (ברשימותיו חובי' נז ע' 9) מתאר את חתונת גיסתו, הרבנית שיינא, ב"י סיון אותה שנה, ומספר שבעת הקבלת פנים:

קראו הכתובה – כתובה ע"י הרב מפוסטוב.

וכבר העיר הרה"ת ישראל מרדכי הלוי ש"י קוזמינסקי (בקובץ 'הערות וביאורים' גל' תשיג ע' 9) שהכוונה לרמ"מ קופרשטוק.

יש אבל מי שכתב (שם ע' 6), ולא הזכיר שכבר כתב זאת במגדל עז' ע"י תרמ) שהוא:

"הר"ר יהודה (ישראל) ליב פריידין הי"ד בן הר"ר לוי יצחק פריידין. באג"ק מוהרי"צ (יא, עמ' קצא, מכתב התעוררות לאג"ש לבחור בו לרב ומנהיג העדה בפאסטאו פלך וילנא. וראה גם בסי' מגדל עז, עמ' רלא".

– אך מתוך הציון שהביא נראה שאין הכוונה אליו, שהרי מכתב ההתעוררות הנ"ל נושא את התאריך "ו' אייר תרצ"ג", ומכאן שאינו "הרב מפוסטוב" המוזכר ביומן תרצ"ב.

גם מהסיפור שבמגדל עז' שם (על יהודי מווילנא שביקש בדחיפות להיכנס ליחידות בעניין של פיקוח נפשות, והצליח בזה אחרי השתדלות "הרב דפאסטוב ועוד אחד החסידים") מוכח שאינו הנבחר בתרצ"ג, שהרי הסיפור פותח שם: "**בחורף תרצ"ב** נסע הרבי זי"ע עם ר"מ חפץ ברכבת לפאסטוב".

הביקור בפוסטוב היה באדר-שני תרצ"ב – ואחריו שלח אדני"ע אגרת אל הרממ"ק ('אגרות-קודש' שם ע' שמג). שתי תמונות מביקור זה נדפסו ב-'Uforatzo Journal' קיא: בגל' 15-16 (ברוקלין תשל"ז) ע' 8 מופיעה תמונה מתחנת הרכבת 'פודבורז'ע' שבפלך ווילנא, כאשר מימין לאדני"ע נראה הרממ"ק ומשמאל הר"ר מרדכי חפץ הי"ד; ובגל' 17 (תשל"ח) ע' 11 תמונה (חלקית, וכאן אני מצרף העתק שלם שלה) של אדני"ע בעגלת חורף ולצדו הרממ"ק [הכיתוב שם: "הרבי הקודם עם חסיד, באחד ממסעותיו ברוסיה" – מוטעה]. שוב נדפסו תמונות אלו, ותמונה נוספת מאותו ביקור – בה הר"מ חפץ מימין והרממ"ק משמאל – ביכפר חב"ד' גל' 323 (ו' אדר תשמ"ח) ע' 36-40, ושם נכתב עליהן שהן מווארשא, ותוקן במכתבו של הר"מ קוזמינסקי שבגל' 385 (י"א סיון תשמ"ט) ע' 36, הוא שזיהה את הנראים בתמונות, וגם ציין שהנראה (חלקית) בתמונה הנוספת הוא הר"ר אליהו וייץ, בא-כוח ליובאוויטש בוילנא.

עוד במגדל עז' ע' קעד: "בשעת התייסדות איגוד "התמים" [בשנת תרצ"ד, ראה בהקדמת 'היום יום' וביאגרות-קודש' ג ע' קח] אמר אדמו"ר הרי"צ להרב מפוסטוב כי הגיעה העת להתגלות פרשת משה [הכוונה לבנו של אדמו"ר הזקן]. והראה לו אחד-עשר ביכלאך חסידות מהר"ר משה ובהם עניינים העומדים ברומו של עולם. והוסיף כי אין איש יודע אודותם מאומה" – וגם כאן הכוונה מן הסתם לרממ"ק, שאתו נפגש אדני"ע בתחילת תמוז תרצ"ד בגלובוקע (כמפורש במכתבו של הר"ר יחזקאל פייגין הי"ד הנדפס בתרצ"ה בחוברת מיוחדת, חזרה ונדפסה ב'לקוטי דיבורים' כרך ב ע' 715, 717).

ציווין שגם ברישום מתרפ"ט המתאר את חופת אד"ש (הועתק ב"ימי מלך' א ע' 307) הוזכר: "הכתובה קרא הרב מפאסטאווע" (והעיר ב"ימי מלך' שם מהידוע שתחת החופה היא נקראה ע"י האדמו"ר מראדזין), כאשר הכותב התכוון לרממ"ק (שידוע – בשם הר"ר גורדון – שהיה אחד מעדי הכתובה. ואולי בזה נשתבש הכותב, או שמא בזמן הקריאה, שאולי אכן קראה הרממ"ק בעת הקבלת פנים, כפי שנהגו בחתונה בתרצ"ב).

ישראל".

"שמחה מיוחדת היתה לי הידיעה המשמחת כי חוזר הוא מאמרי חסידות בכל שבת קודש בסעודה שלישית.

"ומה שכתב כי כבד עליו לדבר בדברי שכל לאלו הבלתי רגילים בזה..." – על כך עונה לו הרבי בסיפור על רבי הלל מפריטש שגם הוא לא ידע איך מלמדים חסידות לאלו שאין להם ידיעה מספיקה בלימוד בכלל, ועל כך ענה לו אדמו"ר האמצעי "דברי חסידות מעוררים את הנשמה, ומצד הנשמה אב אחד לכולנו"...

עם השנים מונה לתפקיד הנכבד של אב-בית-הדין בחיפה.

במשך השנים התפלל הרב קופרשטוק בקביעות בבית כנסת החבד"י הראשון שאף נקרא על שמו "בית הכנסת של הרב קופרשטוק".

ק"ץ תש"א ייסד אדמו"ר הרי"צ את אגודת חסידי חב"ד בארץ הקודש, כאשר מטרת האגודה היא "קביעות עיתים ללימוד דא"ח ברבים, והתוועדות בשיחות רעים, בהתעוררות לתשובה, הרבצת התורה ביראת שמיים", כלשונו של אדמו"ר הרי"צ.

בחודש אייר תש"ד החליף אדמו"ר הרי"צ את חברי ועד אגודת חסידי חב"ד בארץ הקודש. כיו"ר מינה את הרב שאול דובער זיסלין, ולסגנו מונו הרב קופרשטוק והרב יעקב לנדא רבה של בני ברק.

באגרת שנשלחה בו ביום אל גזבר החדש הרב משה גוראריה, כתב אדמו"ר הרי"צ: "**בזה הנני להציע לשלם הוצאות הנסיעה להרב רמ"מ ש"י קופרשטוק ולהרב ר"י לאנדא בכל פעם שיבואו להשתתף באסיפה**". האסיפות התקיימו בתל אביב ואילו הרב קופרשטוק התגורר, כאמור, בחיפה והרב לנדא בבני ברק, אדמו"ר הרי"צ דאג אפוא לכיסוי הוצאות נסיעתם...

לאדמו"ר הרי"צ היה חשוב ביותר לארגן כדבעי את אגודת חסידי חב"ד, כפי שהוא כותב באגרת שנכתבה אל הרב קופרשטוק בראש-חודש שבט תש"ה: "התייסדות אגודת חסידי חב"ד בארץ הקודש ת"ו והנהלתה המסודרת הן בהנוגע ברוחניות והן בהנוגע בגשמיות נוגע לי ולאג"ש ובני ביתם יחיו בנפשותינו ממש לא על דרך הגזמה לא על דרך סגנון מליצי..."

ואכן, הרב קופרשטוק מצידו היה מדווח בקביעות לאדמו"ר הרי"צ על פעולות אגודת חב"ד בחיפה עיר מגוריו, כפי המובן מאגרת ששלח אליו אדמו"ר הרי"צ ביום כי בטבת תש"ד (אגרת המתפרסת על פני חמשה עמודים):

"זה זמן רב שלא קיבלתי מכתב מידידי ש"י על אודות מצבה של אגודת חב"ד במחנם הטי' אם מתועדים מזמן לזמן, ואם יש קביעות עתים מסודרת ללמוד דא"ח בפנים ולחזור בעל פה כנהוג, והנני מחכה להתברר משלומי ושלומו ב"ב יחי..."

בשנת תש"ג יצא אדמו"ר הרי"צ בקריאה עולמית 'לאלתר לתשובה לאלתר לגאולה'. הרב קופרשטוך שהיה מקושר בלב ונפש לאדמו"ר הרי"צ האמין בכל מאודו שהנה עוד רגע קט משיח בא, וזאת באמונה פשוטה לדבריו של הרבי שאמר "לאלתר לגאולה". הוא החל לעסוק בהפצת הכרזה זו בכל דרך אפשרית. מספרים כי אמונתו הלוהטת גרמה לו להחמיץ את כלי הפסח באומרו כי 'ממילא תיכף יתגלה המשיח, ובזמן הגאולה לא ידוע אם בכלל יקוימו המצות כפשוטם, ואם כן לשם מה צריך כלי פסח הרי עד אז משיח יבוא...'

בחמש בבוקר כל הקהל ליוה אותו לבית מלון

מספר הרב מרדכי גולדברג מבני ברק:

"הרב קופרשטוך היה ידיד אמת של אבי מורי הרב דוד גולדברג ע"ה. אני עצמי ראיתי אותו מספר פעמים, אבל הפעם שזכורה לי יותר מכל – היתה בהתוועדות י"ט כסלו.

"לבית הכנסת חב"ד במאה שערים בירושלים היו מגיעים בימי דפגרא אורחים רבים כדי להתוועד. באחד השנים הגיע לשם הרב מנחם קופרשטוך. בית הכנסת היה מלא וגדוש באנ"ש וביהודים מכל החוגים והוא נאם בפניהם בפיו שהפיק מרגליות. במשך שעות ארוכות ריתק את הקהל בדברי חסידות ובהעלאת זיכרונות מהימים בהם ראה ושמע את אדמו"ר הרי"צ."

"הייתי אז ילד קטן ולכן לא אוכל לחזור על דבריו, אבל זאת אוכל לומר כי ההתוועדות נמשכה כל הלילה בעוד שכולם מאזינים ברוב קשב לדבריו הנלהבים. רק לפנות בוקר הסתיימה ההתוועדות, וכך בחמש בבוקר כל הקהל ליווה אותו אל בית המלון 'ארץ ישראל' שהיה באותם שנים ברחוב מאה שערים. הקהל הרב שהיה אחרי לילה של פארבריינגען ואמירת 'לחיים', שרו ורקדו כל הדרך עד שדיירי הרחוב התעוררו והציצו מהחלונות בתהלוכה שליוותה בכבוד מלכים את הרב קופרשטוך..."

שפך את לבו בפני אחד מידידיו 'בכל פעם שאני צריך לכתוב גט, אני בוכה בדמעות. קשה לי עם זה'. בכלל, סבא תמיד עסק בענייני שלום בית במטרה להשכין שלום בין זוגות שהיה קשה להם להסתדר בחיים".

השופט בדימוס מר צבי טל היה מהמתפללים הקבועים בבית הכנסת של הרב קופרשטוך, שכן אביו היה גבאי בבית כנסת זה. הוא היה אז נער אבל הרב קופרשטוך נחרט היטב בזיכרונו:

"הערכתי אותו מאד. הוא היה אדם גדול בכל המובנים. כוחו היה בפיו והוא היה נואם בחסד עליון. בנאומו היה פורט על נימי הנשמה. קהל רב הגיע בכדי לשמוע את דרשותיו. מכל השכונות גם המרוחקות ביותר, היו מגיעים כדי לשמוע אותו נואם אם לפני קריאת התורה מענייני דיומא או בזמן סעודה שלישית כאשר אז היה חוזר מאמר חסידות מלווה בהסברים מרתקים. הוא היה חוזר את המאמר במשך שעה ארוכה מבלי להפסיק, וכל הקהל היה בולע בשקיקה כל מילה.

"לרב קופרשטוך היתה פיקחות מיוחדת. הייתי שואל אותו שאלה ומיד היה מוציא את השולחן ערוך או הגמרא ומראה לי את התשובה, תוך כדי הסבר בהיר על הדברים.

"מלבד סגולותיו אלו הוא גם היה בעל תפילה בחסד עליון. בתפילתו היה ממוג לבבות. בנוגע לתפילתו זכורה לי אפיזודה מראש השנה. מדי שנה בליל ראש השנה, הוא היה מעמיד פנים כאילו הוא מתפלל עם הציבור, אולם בעת שהקהל התפזר לדרכו, הוא היה נשאר לבדו בבית הכנסת והיה מתחיל להתפלל את תפילת ראש השנה. כמה מהמתפללים, ואני בתוכם, היינו עומדים מאחורי התריס ומשקיפים על הרב. הוא התפלל בדבוקות ובאריכות כאשר רק קריאת שמע היתה אורכת לו יותר ממחצית השעה".

המשך בעמוד 35

בהמשך המכתב פונה אליו הרבי בבקשה לפנות ליהודי מגזע אנ"ש שירד מהדרך שיסייע לדודו הסובל מחרפת רעב. בכדי לחזק את הבקשה מביא אדמו"ר הרי"צ כמה קטעים מרשימותיו העוסקות בדאגתם של רבותינו נשיאינו ליהודים בגשמיות וברוחניות.

בשנת תש"ג יצא אדמו"ר הרי"צ בקריאה עולמית 'לאלתר לתשובה לאלתר לגאולה'. הרב קופרשטוך שהיה מקושר בלב ונפש לאדמו"ר הרי"צ האמין בכל מאודו שהנה עוד רגע קט משיח בא, וזאת באמונה פשוטה לדבריו של הרבי שאמר "לאלתר לגאולה". הוא החל לעסוק בהפצת הכרזה זו בכל דרך אפשרית. מספרים כי אמונתו הלוהטת גרמה לו להחמיץ את כלי הפסח באומרו כי 'ממילא תיכף יתגלה המשיח, ובזמן הגאולה לא ידוע אם בכלל יקוימו המצות כפשוטם, ואם כן לשם מה צריך כלי פסח הרי עד אז משיח יבוא...'

הרב לייב זלמנוב מבני ברק מוסיף ומספר כי באותם ימים נשבע הרב קופרשטוך בפני רבני חיפה כי עוד השנה יבוא משיח...

בשנים ההם לחמו הארגונים השונים למען הקמת מדינת ישראל, והרב קופרשטוך השתתף בכך בכל לבו ונפשו. בדרשותיו שנשא בבית הכנסת באותה תקופה היה מעודד את התושבים לתרום כל אשר ביכולתם למען הצלחת הפעילות. הוא עצמו החביא פעם במסירות נפש עצומה סליק של נשק עבור ארגון האצ"ל.

דרשותיו הנלהבות היו לשם ודבר בחיפה, ומכל השכונות בחיפה היו מגיעים כדי לשמוע אותו, גם מהמקומות הרחוקים. דבריו מצאו מסילות ללבם של התושבים.

נכדו הרב רפאל קופרשטוך, ראש ישיבת "נתיבות חיים" בירושלים מספר: "פעם סבא

לעשות כך.

העולם השתנה, והיום יש לנו אפשרות לכבוש את העולם. כשהרבי הרשי"ב אמר לתמימים שהם צריכים לצאת למלחמת בית דוד, הוא לא התכוון שיכבשו את העיירה ליובאוויטש, גם לא את שכונת קראון הייטס. הוא התכוון שיכבשו את העולם כולו!

הרביים העניקו לחיילים בשטח את מלוא הכוח למלא בהצלחה את משימתם. המשימה השתנתה מתקופה לתקופה, ובהתאם לכך ניתנו הכוחות. כאחד שמסתובב רבות אצל שלוחים, אני רואה כיצד ההשגות של השליח נלקחות מתוך התקופה בה נשלח לשליחות. לשלוחים שיצאו בשנות ה"למ"דים יש השגות מצומצמות ביחס להשגות הרחבות של

ובשורת הגאולה של הרבי עדיין לא הגיעה למליארדי אנשים ברחבי העולם.

בחודשים האחרונים, בעקבות אירועי הטרור המחרידים בניו-יורק, ניכרת התעוררות גדולה בעולם כולו. היום קשה למצוא אנשים אדישים. כולם רוצים לשמוע, ועלינו לנצל את המומנטום הזה להפצת בשורת הגאולה של הרבי, ולהדגיש שזוהי בשורתו של מנהיג העולם לאנושות כולה.

לתמימים אין שום תירוץ להתחמק מהעבודה הזאת. עליהם מוטלת האחריות להוביל את המלחמה עד לניצחון הסופי.

יתן השי"ת שבקרוב ממש נזכה ש"הוא יגאלנו", ונראה את הרבי מנהיג את העולם כולו לעולם שכולו טוב, עולם של גאולה.

השלוחים שיצאו בשנות המי"מים, כי אלו האחרונים שמעו מהרבי מילים מפורשות על הצורך לכבוש את העולם כולו, גם את אומות העולם.

מובן, שלתמימים של ימינו יש את הכוחות הנעלים ביותר להנהיג את המלחמה. כשאני מסתכל על התמימים של היום, הרי במובן מסויים אני ממש מקנא בהם. הרבי מעניק להם כוחות עצמיים בלתי מוגבלים, שלמרות שאינם רואים את הרבי בעיניים גשמיות – בכוחם לבצע את המהפכה שהרבי רוצה בה כל כך.

כולנו צריכים לדעת שעדיין לא עשינו את כל מה שהרבי רוצה, והראיה הטובה ביותר היא מעצם העובדה שאנחנו עדיין בגלות,

העד שחתום על כתובת הרבי / המשך מעמוד 31

ה

רב מנחם מענדל קופרשטוך נפטר ביום ז' באדר תש"ו ונקבר בהר הזיתים בירושלים.

שלושה ילדים הותיר אחריו: ר' גרשון ע"ה, ר' שלמה ע"ה ותבלחט"א מרת רחל זולטק מחיפה. הותיר אחריו מאות רבות של עמודים של חידושי תורתו ופסקי הלכה שכתב במשך השנים.

בבית הכנסת שלו מילא את מקומו הרב יחיאל מיכל דוברוסקין ע"ה. לאחר מספר שנים בנו בניו בית כנסת חדש ומפואר שנקרא

על פסקי הדין המיוחדים שכתב כאב-בית-דין, מוסיף ומספר השופט בדימוס צבי טל: "בזמן לימודי המשפטים שלי, ראיתי בארכיון בית-הדין הרבני בחיפה פסקי דין רבים שכתב הרב קופרשטוך. כשופט אני יכול להעיד כי הפסקים שלו היו ברמה גבוהה ביותר; הוא הקיף את כל ההיבטים האפשריים ונתן פסקי דין שמהם למדתי הרבה".

על שמו.

"ילדיו ונכדיו של הרב קופרשטוך אינם חסידי חב"ד" – מציין באוזנו הנכד הרב רפאל קופרשטוך – "אבל במשפחה נשארו סממנים חבדיי"ם רבים, כמו לדוגמא הניגונים החבדיי"ם המושרים אצלי ואצל אחי בסעודות שבת וכן שמירה על נוסח התפילה. סבא כבעל מנגן מופלא הלחין ניגונים חסידיים עבור תפילות הימים הנוראים, ואותם מנגנים אני ואחי ר' מנחם כבעלי תפילה בימים הנוראים".

סמינר ריון חנוכה

יומיים של לימוד חסידות מעמיק (ב-2 רמות: מתחילות ומתקדמות)
חנוכה, ימי שלישי ורביעי, בקיבוץ "חפץ חיים" (11-12/12/2001)

מכללה תורנית לנשים

פרטים בטלפון: 02-5374927

גמול השתלמות למורת

invitations & benchers

הזמנות ברכונים

NY AREA **1.718.756.1473** • outside NY **1.888.4BENCHERS**
WWW.4BENCHERS.COM